

Anna un Froga

Anuka Rikāra

No franču valodas tulkojusi **Elīna Brasliņa**

Liels un mazs, 2021

ISBN: ISBN 978-9934-574-60-3

Sinopse

„Anna un Froga” vienos vākos apvieno piecas komiksu grāmatas par meitenīti Annu, vardi Frogu, slieku Kristofu, kaķi Renē un suni Bibī, kuri kopā spēlējas un kašķējas tik atklāti un asprātīgi, kā vien labākie draugi prot. Īsajos komiksu stāstiņos, kas zīmēti košā un ar nodomu „bērnišķīgi naivā” stilistikā, parastas ikdienišķas situācijas, piemēram, frī kartupeļu pārēšanās, sniegavīru velšana, dāvanu pirkšana vai desiņu cepšana, atklāj īstas draudzības dažādās šķautnes. Draugu mazās dīvainības un vājības kļūst par iemeslu sirsnīgai vienam otra izjokošanai. Taču ķildas un sāncensība vienmēr beidzas labi – visi „baltie meli” tiek atklāti un aizvainojumi pārvarēti bez didaktikas un moralizēšanas.

Grāmata piemērota pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, sākot no 5 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Noskaties režisora Jāņa Znotiņa sagatavoto komiksu lasījumu [šeit!](#)

Par autoriem:

Anuka Rikāra (*Anouk Ricard*, 1970) ir franču rakstniece, māksliniece un animatore, kas pašlaik dzīvo Lionā. Studējusi ilustrāciju Ēksanprovansas Mākslas augstskolā un Strasbūras Dekoratīvo mākslu augstskolā. Vairākkārt tikusi nominēta balvām prestižajā Angulēmas komiksu festivālā. Komiksu sērija par Annu un Frogu, kuru māksliniece uzsāka 2004. gadā, ir tulkota vairākās valodās un ieguvusi plašu atsaucību pasaulē. Pēc komiksu motīviem ir veidotas arī animācijas filmas. 2014. gadā žurnāls *GQ France* nodēvēja viņu par vienu no divdesmit pievām asprātīgākajām sievietēm Francijā. Anuka Rikāra ir pierādījusi, ka komiksi var būt pa īstam smieklīgi un tajā pašā laikā inteliģenti, aizkustinoši un daudzslāņaini.

Elīna Brasliņa (1988) ir pazīstama kā izcila māksliniece, daudzu bērnu grāmatu ilustratore, 2017. gadā saņēmusi Starptautisko Jāņa Baltvilka balvu grāmatu mākslā. Kopā ar rakstnieci Luīzi Pastori veido grāmatu sēriju „Mākslas detektīvi”, kurā katrai grāmatai rakstniece izvēlas kāda izcila mākslinieka darbu no latviešu klasikas krājumiem un risina aizraujošu stāstu par noslēpumainiem notikumiem „viņpus gleznas”. Māksliniece savukārt iejūtīgi pieskaņojas mākslas darba autora

stilam, viņa rokrakstam un tehnikai, bet vienlaikus saglabā pati savus, nekļūdīgi atpazīstamus tēlu veidošanas paņēmienus, savu rokrakstu. Elīnai Brasliņai piemīt izcila spēja dot katram tēlam savu mazliet jautru un šķelmīgu vizuālo veidolu, saglabāt to no notikuma uz notikumu, no lappuses uz lappusi. Rokraksta atpazīstamību viņai nodrošina savdabīgais, īpaši lunkanais līnijas slīdējums un smalki sabalsoto krāsu klājums noteiktos laukumos, kas ļauj dinamiskajās, bagātīgi pieblīvētajās kompozīcijās izcelt galveno, nepazaudēt vēstījuma skaidrību un jēgu. Viņa ir režisora Edmunda Jansona animācijas filmas „Jēkabs, Mimmī un runājošie suņi” māksliniece.

Brasliņa ieguvusi maģistra grādu Latvijas Mākslas akadēmijas grafikas nodaļā, taču ir studējusi arī franču valodu un literatūru Latvijas Universitātē un Nansi Universitātē Francijā, tulkojusi literārus darbus no franču valodas dažādām Latvijas izdevniecībām un Latvijas Nacionālajam teātrim. Lielākoties viņa tulko grāmatas bērniem. Brasliņa ir arī vairāku īsu komiksu un komiksa sākumskolas vecuma bērniem „Runājošie suņi” māksliniece. Viņa labi pārzina komiksu vizuālās un teksta valodas nianšes un iespējas, tādēļ bija ideālā tulkotāja arī komiksu sērijai „Anna un Froga”.

Atbild Elīna Brasliņa

Kā tu kļuvi par tulkotāju?

Es lielākoties strādāju kā bērnu grāmatu māksliniece, tulkoju tikai šad tad, taču tā vienmēr ir bijusi mana otrā sapņu profesija, jo man ļoti patīk lasīt. Kad pabeidzu vidusskolu, iestājos Latvijas Universitātē, studēju franču valodu, taču tulkošanas darbus nevarēju atrast – tie pie manis atnāca vēlāk, kad jau biju iestājusies Mākslas akadēmijā. Tulkoju teātra izrādes, grāmatas par zīmēšanu un fotogrāfiju, pēdējā laikā – arī bērnu literatūru.

Kā tu izvēlēties valodas, no kurām tulko?

No franču valodas tulkoju, jo mācījos to sešpadsmit gadus – vispirms divpadsmit skolā, tad vēl četrus universitātē. Savukārt angļu valoda man ir tuva, jo bērnībā daudz skatījos multfilmu kanālu „Cartoon Network”, vēlāk arī lasīju grāmatas, skatījos filmas un seriālus, šobrīd pārsvarā klausos podkāstus. Jūtos pietiekami brīvi, lai pavisam vienkāršus tekstus uzdrošinātos tulkot no latviešu valodas angļu valodā, protams, pēc tam dodot tos izlasīt kādam, kam angļu valoda ir dzimtā.

Kas tev visvairāk patīk, tulkojot bērnu grāmatas?

Tās nereti ir smieklīgākas, asprātīgākas un sirsnīgākas par pieaugušo grāmatām, turklāt tās mēdz būt plānākas – ja teksta ir mazāk, es varu tam veltīt vairāk laika, rūpīgāk pārdomāt grūtākās vietas.

Kas bija visgrūtākais, tulkojot šo grāmatu? Kam bija īpaši jāpievērš uzmanība?

Sastapos ar vairākiem izaicinājumiem – viens no lielākajiem bija dažādu izsaukmes vārdu un „skaņu efektu” atveidojums latviešu valodā (piemēram, kā skan šķidrums, kuru sūc caur salmiņu?). Šo to nācās izgudrot no jauna. Ar lamuvārdiem arī nocīnījos, jo gribēju, lai tie latviski skanētu tikpat sulīgi. Spilgti atceros arī „Scrabble” spēles epizodi, to pielāgot bija sevišķi grūti, un šis tas tā arī pazuda tulkojumā (piemēram, vārds „ķiploks” franču valodā – „ail” – ir vien 3 punktus vērts, bet latviešu – veselus 27, tāpēc sanāca mazāk smieklīgi). No daudzām piņķerīgām situācijām mani glāba redaktore Ieva Lešinska un korektore Guna Kalniņa – esmu viņām ļoti pateicīga!

UZDEVUMI UN AKTIVITĀTES

Pārruna „PAVISAM ĪSI PAR KOMIKSIEM”

Mēs visi zinām, kas ir komiksi – tie ir zīmēti, atsevišķos rāmīšos jeb paneļos sadalīti stāsti ar runas burbuļiem, vai ne? Un lielākoties tie ir smieklīgi un domāti bērniem, pareizi?

Varbūt viss nav tik vienkārši.

Komikss var būt viens attēls vai vesela grāmatu sērija, tajā var būt teksts, taču teksta var arī nebūt, stāstījumu var sadalīt rāmīšos, taču var arī visus notikumus apvienot vienā zīmējumā. Lai arī komiksi kļuva populāri 20. gadsimtā, secīgos attēlos veidoti stāsti parādās jau sen – alu gleznojumos, ēģiptiešu kapenēs, uz romiešu triumfa kolonnām, viduslaiku gobelēnos, japāņu kokgriezumos, renesanses griestu gleznojumos vēl daudz kur citur.

Un, lai arī vārds „komikss” cēlies no vārda „komisks” jeb smieklīgs (un komikss „Anna un Froga” pavisam noteikti tāds ir), komiksi var stāstīt arī par nopietniem, pat ļoti skumjiem notikumiem (piemēram, Jurgas Vīles un Linas Itagaki grāmata „Sibīrijas haiku” ir stāsts par ģimeni, kuru izsūta uz Sibīriju).

Protams, arī dažādās pasaules malās komiksu lasīšanas un radīšanas tradīcijas atšķiras.

Eiropā komikus visvairāk iecienījuši franči un beļģi – tur tos sauc par „bande dessinée” („zīmētā josla, lente”) jeb BD, tie lielākoties ir lieli, krāsaini albumi cietos vākos. No Francijas nāk, piemēram, tādi Latvijā iecienīti komiksu tēli kā suns Pifs un Asterikss un Obelikss.

ASV savukārt ir Supermena dzimtene – no turienes nāk supervaroņu komiksu burtnīcas.

Japāņu komiksi jeb mangas lielākoties ir melnbalti un sastopami gan mazos kabatas izmēra izdevumos, gan lielos, biezos sējumos.

Tāpat kā grāmatas, arī komiksi ir domāti dažāda vecuma lasītājiem – bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. Garākus, vecākiem lasītājiem domātus komiksu sējumus pat mēdz saukt par grafiskajiem stāstiem. Lai arī daudziem joprojām šķiet, ka komiksi nav nopietna lasāmviela, tie piedāvā visdažādākos stāstus visdažādākajām gaumēm, tos lasa gan lieli, gan mazi, un vislabākie komiksi pat iegūst literārās balvas. Vēl jāpiebilst, ka komiksi ir lielisks veids, kā iedrošināt tos lasītājus, kas biezām grāmatām (pagaidām) met līkumu!

Izpētiet Elīnas Brasliņas zīmējumu „Komikss par komiksu” un pārrunāriet, kā pareizi lasīt komiksus.

Atbildiet uz jautājumiem:

Kas ir komikss?

Kāpēc attēli jāsadala pa atsevišķiem lodziņiem? Kā sauc šos lodziņus?

Kur attēlā novietots stāstījuma teksts par to, kas notiek?

Kur attēlā novietots teksts, ko saka komiksa tēli?

Kā ir uzzīmēts teksta burbulis,

- ja tēls uztraucas,
- ja tēls sapņo,
- ja tēls dusmojas,
- ja tēls dzied,
- ja tēls čukst.

Kādā virzienā lasa komiksu?

Vai trokšņus un skaņas arī raksta burbuļos?

Vai zīmējot komiksu, obligāti jāievēro tieši tādi noteikumi?

Zīmēšanas uzdevums „ANNA, FROGA UN CITI ZVĒRI”

Anukas Rikāras komiksu grāmatā „Anna un Froga” sastopam daudz dažādu tēlu – lielākoties tie ir runājoši zvēriņi cilvēku apgērbā.

Izdomā vēl kādus varoņus, kas iederētos šai pasaulē!

Pastāsti, kas tie ir par zvēriem? Kā viņus sauc, kas viņiem mugurā, kādas ir viņu īpašības – gan labās, gan ne tik labās?

Izdomāto pieraksti un uzzīmē!

Komiksa zīmēšanas uzdevums „VISS BEIDZĀS LABI!” jeb „ES TOMĒR NEAPĒDU TAVU BRĀLĒNU!”

Anukas Rikāras komiksos svarīga loma ir dažādiem smieklīgiem pārpratumiem. Stāstā „Košļene” Anna sākumā domā, ka nejauši norijusi vecu košļeni, tad ar šausmām saprot, ka košļene, iespējams, bija sliekas Kristofa pazudušais brālēns. Beigās tomēr izrādās, ka viņa apēdusi tikai brālēna rozā zeķi.

Izdomā stāstu par līdzīgu pārpratumu – kāds kaut ko netīšām apēd, izdzer, izmet, saplēš, atdod, tad satraucas vai izbīstas par izdarīto, bet viss beidzas labi.

Uzzīmē to kā komiksu! Vari izmantot iepriekšējā uzdevumā izdomātos varoņus.

Zīmēšanas uzdevums „PAŠTAISĪTĀ DĀVANA”

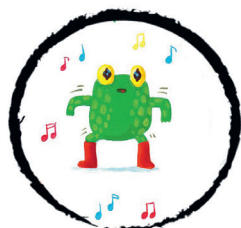
Izlasi grāmatas nodaļu, kurā Anna, Froga un viņu draugi izlēma apmainīties ar paštaisītām Ziemassvētku dāvanām.

Pastāsti, kura no dāvanām tev likās vissmieklīgākā? Kāpēc?

Kādas vēl paštaisītu dāvanu idejas tev nāk prātā? Uzzīmē smieklīgākās no tām!

Pastāsti, kas varētu būt šo dāvanu saņēmēji. Vari uzzīmēt arī nelielu komiksu par dāvanu saņēmēja reakciju.

Kustību un zīmēšanas uzdevums „POZAS UN KUSTĪBAS”

Apskati grāmatas atvērumus:

- to, kurā Froga un Kristofs izpilda dažādas deju kustības,
- to, kurā Bibī un Renē vingro.

Izdomā savas deju kustības (vai jogas pozas), parādi tās!

Uzzīmē savas izdomātās pozas un kustības, dod tām nosaukumus!

Spēle un komiksa zīmēšanas uzdevums „LIELĪBNIKS”

Suns Bibī bieži lielās ar saviem sasniegumiem, sevišķi mākslā un sportā, taču viņš mēdz krietni pārspīlēt savas spējas, tāpēc iekuļas nepatīkšanās, kad patiesība nāk gaismā.

Sarīkojiet Lielībnieku konkursu, kurā katrs dalībnieks stāsta par savām izcilajām, neparastajām spējām un veiktajiem varoņdarbiem.

Nobalsojiet:

- kuram varēja noticēt,
- kurš bija izdomājis visneparastāko stāstu,
- kurš bija pats lielākais lielībnieks.

Izdomā un uzzīmē stāstu par kādu lielībnieku, kurš beigās izrādās ne tuvu tik varens un lielisks, kā izlikās sākumā (jo smieklīgāks un sirsnīgāks būs atrisinājums, jo labāk!).

Spēle un komiksa zīmēšanas uzdevums „**JO MAZĀK VĀRDU, JO LABĀK**”

Anna, Froga un viņu draugi daudz sarunājas, taču viņiem ir arī izteiksmīga ķermeņa valoda – kustības, pozas, sejas izteiksmes.

Spēlē ar draugiem spēli „Kā es jūtos”: viens dalībnieks parāda pozu vai grimasi, pārējiem jāuzmin, kādas emocijas viņš izjūt.

Pastāsti, kam zīmējot jāpievērš uzmanība, lai lasītājs saprastu, kas notiek un ko jūt stāsta varoņi?

Pamēģini uzzīmēt komiksu, neizmantojot tekstu (vai izmantojot pavisam maz teksta pašā pēdējā panelī).

Pārruna un komiksa zīmēšanas uzdevums „**DRAUGI PALIEK DRAUGI**”

Anna, Froga un viņu pārējie draugi cits citu ķircina un kaitina, dažkārt viņi arī strīdas vai pat kaujas, taču beigās vienmēr paliek draugi. Piemēram, ja sanāk apmaldīties mežā, viņi sākumā vaino cits citu, bet atpakaļceļu tomēr meklē kopā. Un nākamajā dienā visi dodas jaunos piedzīvojumos.

Pastāsti:

- Vai tu mēdz ķircināties un izjokot savus draugus? Kāpēc tu to dari?
- Vai tu apvainojies, ja draugi tevi ķircina vai izjoko?
- Ko darīt, ja draugs ir apvainojies?
- Kādas domstarpības tev gadās ar saviem draugiem? Vai izdodas tās pārvarēt?
- Vai tu zini kādu pantiņu, kas domāts ķircināšanai? (sk. skaitāmpantu krājumu „Jānis, bānis, amerikānis”. Sastādījis Māris Rungulis. Rīga, Preses nams, 1999)

Izdomā stāstu par draugiem, kas sastrīdas, apvainojas, bet beigās izlīgst un kopīgiem spēkiem atrod risinājumu? Uzzīmē to kā komiksu!